

زن در اساطیر شرق باستان

ایلسه سیرت

ترجمه رقیه بهرادی

نشر پژواک فرزاد

تهران - ۱۳۹۶

زن در اساطیر شرق باستان

نوشتۀ ایلسه سیبرت

ترجمۀ رقیه بهزادی

Woman in ancient near east

Ilse Seibert

Translated from German by Marianne Herzfeld

Leipzig, 1974

نشر پژواک فرزانه خیابان انقلاب، خیابان پارس، کوچه جهانگیر، پلاک ۹،

طبقه دوم، واحد ۱۰ غربی - تلفن: ۶۶۷۳۹۶۳۶

www.pjfarzan.com

pjfarzan@gmail.com

نشر پژواک فرزانه

کبری شاه‌پری طرئی

زهرا غلامی

اول، ۱۳۹۶

شبستری

پژواک فرزانه

تک

۱۰۰۰ جلد

۳۵۰۰۰ تومان

978-600-96841-9-9

تارنما

پست الکترونیک

ویرایش و تولید

مدیریت فرهنگی

طراحی جلد

نوبت چاپ

حروفچینی

چاپخانه

صحافی

شمارگان

قیمت

شابک

فهرست نویسی، کتابخانه ملی

سرناسه

عنوان و نا بدیدار

رده بندی

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتاب شناسی ملی

زایبرت، ایلزه، ۱۹۴۶-۱۹۸۹ م

زن در اساطیر ایران باستان / ایلسه سیبرت: ترجمه

رده بندی

پژواک فرزانه، ۱۳۹۶.

۳۰ ص.

978-600-96841-9-9

فیبا

عنوان اصلی: 1974, *Woman in ancient Near East*

کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «زن در شرق باستان» در

سال ۱۳۷۹ توسط پژواک به چاپ رسید. این کتاب منتشر شده است.

نمایه

زن در شرق باستان

زنان - خاورمیانه - تاریخ

Women - Middle East - History

زنان - خاورمیانه - وضع اجتماعی

Women - Middle East - Social conditions

بهزادی، رقیه، ۱۳۱۱ - مترجم

۱۳۹۶ ۲ ز ۲ / HQ ۱۱۳۷

۳۰۵/۴۰۹۵۶

۴۸۲۱۵۲۳

۹	سیاهت‌نصیرها
۱۰	نقشه
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	مقدمه
۱۷	تصویر زن در الواح فانی
۵۵	زناشویی و زندگی خانوادگی
۷۹	ازدواج مقدس
۱۰۱	زنان فرمانروا و زندگی در حرم
۱۳۵	زبانم مرا با مردان قابل مقایسه می‌سازد
۱۳۹	سهم زنان در اسطوره و تاریخ شرق باستان
۱۷۵	سیاهت لوح‌ها
۱۹۳	لوح‌ها
۲۹۷	اعلام

سیاهه تصویرها

۱. زوج‌های عاشق ۱۷
۲. زن با شن‌کش ۲۱
۳. زنان کوزه‌گر در حال ساختن ظروف ۲۱
۴. لاماشتوم Lamashtum، دیو تب نفاس ۷۴
۵. زنی که کودکی بر روی دست دارد و آن را به روی می‌دهد ۷۵
۶. زنی در حال شیر دادن به کودک ۷۶
۷. ازدواج مقدس ۷۹
۸. کاهنه مشغول تقدیم قربانی ۸۰
۹. الهه ایستاده بر روی قوچ ۸۳
۱۰. ملکه توواریساس Tuwarisas از کرکمیش با کودک و بز ۱۰۱
۱۱. ملکه بودوشپا Puduchepa، همراه با همسرش در حال تقدیم
آشام مقدس به گاو ۱۰۳

مقدمه

حجاب سر روزگار باستان، در میان جوامع متداول بوده است و حتی امروزه توری را که عده سان بر سر می گذارند، به عقیده بعضی ها یادگاری از همان دوران واج حجاب است. این عمل نمادین پوشاندن سر، از سوی عرو این سرز باستان، به عقیده بعضی ها، نشانه اطاعت آنان از همسرانشان بوده است. بعضی از این رسم ها نظیر پرداخت شیربها به خانواده عروس، حتی در میان طبقات فرهیخته، یادگاری از رسوم باستانی است. با ظهور اسلام این اسوای شددی که درباره زنان اعمال می شد، کاسته شد و در قرآن مطالبی درباره سختگیری نکردن نسبت به زنان آورده شده است. زنان مسلمان شرعاً به کسب مدارج علمی کردند.

اگرچه زنان در دوران باستان از آزادی برخوردار نبودند، اما تاریخ کهن مشرق زمین روی هم رفته، تاریخ باشکوهی است و اقدامات جوامع آن زمان، در تشکیل تمدن کنونی مؤثر بوده است و بنابراین، منصفانه است که تصویر زنان را، به کمک منابع باستانی بازسازی کنیم و اهمیت آنان را ارج نهیم.

جزئیات بسیاری در اختیار ما قرار دارد که با آن‌ها می‌توانیم زندگانی زنان را بازسازی کنیم: بیش از صد سال است که باستان‌شناسان به صورتی خستگی‌ناپذیر، سعی کرده‌اند تصویری از گذشته به ما ارائه دهند. آن‌ها نوشته‌های باستانی را خوانده و تصاویری از زنان مربوط به هزاره نهم پیش از میلاد را به ما عرض داشته‌اند. بسیاری از متون قضایی شرق باستان از جمله، مجموعه قوانین حموربی را کشف کردند. حموربی، ششمین پادشاه از نخستین سلسله بابل بود. وی در پایان سلطنت خود (۱۷۲۸-۱۶۸۶ پیش از میلاد)، دستور داد که قوانین را با حروف میخی اکدی بر روی ستونی یادمانی نقش کنند. این ستون، که به ارتفاع ۱۸.۲۸ متر است، اکنون در موزه لوور قرار دارد. به طور کلی، یکی از ویژگی‌های فرماندهان شرق باستان این بود که همه روابط خانواده را بر طبق ضوابط و مقررات جامعه تنظیم کنند. پیش از حموربی، بعضی از پادشاهان قوانینی را صادر می‌کردند. نخستین قانون‌گذار جهان «شاه اورنامو» (Urnammu) بود که در حدود سال ۲۰۵۰ قبل از میلاد در اور Ur در جنوب بین‌النهرین فرمانروایی می‌کرد. از دوره‌های متأخر یعنی سده دوازدهم پیش از میلاد، مجموعه‌ای از قوانین آشور مرکزی باقی مانده است و یکی از الواح آن، به «سده زنان» شهرت دارد و ۵۹ بخش آن، مربوط به قضایای زنان است که منع آگاهی ما برای پژوهش‌های بعدی است. برخلاف مصر که در آن‌جا تاکنون هیچ مجموعه قوانینی به دست نیامده است، ولی در خاور نزدیک به کلی متفاوت است و در آن‌جا، می‌توان از تعداد زیادی از اسناد رسمی گوناگون همچون ازدواج، طلاق، مهریه و فرزندخواندگی به دست

آورد. گذشته از این‌ها، اسنادی از پرستشگاه‌ها و قصرها به دست آمده که دربارهٔ امور اقتصادی و استخدام و نگهداری کارکنان و مطالب دیگری که اطلاعاتی را دربارهٔ زنان آن روزگار در اختیار ما قرار می‌دهد. منابع به اندازه‌ای گوناگون و متنوع‌اند که همهٔ آن‌ها را نمی‌توان شرح داد. این نکته را نباید از نظر دور داشت که نه تنها امروز، بلکه در روزگار بادتان، کشورهای مشرق‌زمین، بسیای از همسایگان را شیفتهٔ خود می‌ساختند. مثلاً هرودوت نکته‌های جالبی دربارهٔ زنان شرق باستان نگاشته و دیگران از او پیروی کرده‌اند. بدین ترتیب، زندگی و فعالیت‌های زنان، در منابع باستانی مورد بحث قرار گرفته و نشان داده شده است.